

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K. w W.

przeciwko G.B.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej G.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 21 września 2023 r., I ACa 2260/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 września 2023 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego G.B. od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 15 września 2022 r. zasądzającego od pozwanego na rzecz powoda K. w W. w połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawach łącznie kwotę 1 138 457,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie tytułem

wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z dzierżawionych uprzednio nieruchomości oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego G.B.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na brak rozpoznania przez Sąd drugiej instancji jednego z zarzutów apelacji, dotyczącego względnie obowiązującego charakteru art. 39b ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2025 r., poz. 826 – dalej: „u.g.n.r.S.P.”). Uchybienie to miało wpływ na wynik sprawy, w orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono bowiem, że art. 39b u.g.n.r.s.p. nie ma charakteru bezwzględnie obowiązującego. W konsekwencji powód nie mógł domagać się od pozwanego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w wysokości wynikającej z tego przepisu, a jedynie w wysokości określonej w umowie dzierżawy na kwotę 125% czynszu dzierżawnego.

W piśmie procesowym z 26 lipca 2024 r. skarżący wskazał, że przed Sądem Najwyższym zostało zarejestrowanych szereg spraw z wniesionych przez niego skarg kasacyjnych dotyczących tożsamych zagadnień (I CSK 1240/23, I CSK 2011/23, I CSK 1707/24), przy czym w sprawie I CSK 1240/23 Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania (II CSKP 517/24).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi

nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – w zakresie przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalony jest już pogląd, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odniesienie się – do każdego z zarzutów – podniesionych w apelacji. Z

ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 14 marca 2018 r., II PK 120/17; z 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17; z 20 lutego 2018 r., V CSK 352/17; z 6 października 2016 r., III UK 270/15; i z 30 września 2016 r., I CSK 623/15).

Mając powyższe stanowisko orzecznictwa na względzie, uzasadnienie przedstawione przez Sąd Apelacyjny nie pozwala stwierdzić oczywistych i rażących uchybień, które mogłyby odpowiadać analizowanej przesłance. Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika bowiem, że Sąd Apelacyjny uznając za trafną argumentację jurydyczną Sądu Okręgowego przyjął, że art. 39 b u.g.n.r.S.P. ma charakter bezwzględnie obowiązujący i znajduje zastosowanie do rozliczeń stron po wygaśnięciu stosunku prawnego dzierżawy niezależnie od odmiennego uregulowania przez strony kwestii wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w umowie (k. 499 verte – 500), a o zgodności z konstytucją tego przepisu w zakresie jego retrospektywnego stosowania wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 18 października 2016 r., P 123/15 (str. 2-5 uzasadnienia). Podzielenie przez Sąd Apelacyjny stanowiska Sądu Okręgowego odnośnie do charakteru tego przepisu oraz jego stosowania do stosunków prawnych trwających w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej, stanowi w istocie odpowiedź na zarzut apelacji dotyczący dyspozycyjnego charakteru art. 39b u.g.n.r.S.P.

Zaznaczenia ponadto wymaga, że kwestia dotycząca tego, czy art. 39b u.g.n.r.S.P. ma charakter bezwzględnie, czy względnie obowiązujący i czy w sytuacji uregulowania, w zawartej przed dniem wejścia w życie tego przepisu umowie dzierżawy kwoty należnej z tytułu użytkowania gruntów po jej wygaśnięciu, Sąd ustala należność z tego tytułu na podstawie tego przepisu, czy postanowienia umowy, została rozstrzygnięta w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego, w kierunku przeciwnym do oczekiwanego przez skarżącego (zob.

wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 18 października 2016 r., P 123/15, OTK-A 2016/80; wyroki Sądu Najwyższego z 15 lutego 2018 r., IV CSK 255/17; z 10 stycznia 2017 r., V CSK 176/16; i z 23 czerwca 2016 r., V CSK 613/15, OSNC-ZD 2017, nr 2, poz. 36, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2000 r., V CSK 10/20).

Przyjęcie jednej ze skarg kasacyjnych pozwanego do rozpoznania oceny tej nie zmienia. Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że Sąd Najwyższy w sprawach I CSK 2011/23 i I CSK 1707/24 odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych pozwanego do rozpoznania dotyczących tożsamyh zagadnień. W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023, poz. 1935, ze zm.).

[A.T.]

[r.g.]